

Rolnummer 2050
Arrest nr. 20/2002 van 23 januari 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 21, § 1, eerste en tweede lid, van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, de rechters L. François, M. Bossuyt, E. De Groot en J.-P. Snappe, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, emeritus voorzitter H. Boel, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter H. Boel,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest nr. 89.582 van 11 september 2000 in zake W. Weyts tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 9 oktober 2000, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 21, § 1, eerste en tweede lid, van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten, gewijzigd bij de wet van 1 december 1994, de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet, waar dit artikel, enerzijds, de magistraten benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 en aan wie wegens onverenigbaarheid ontslag om eervolle redenen is verleend, anderzijds, de plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 en aan wie wegens onverenigbaarheid ontslag om eervolle redenen is verleend, vrijstelt van het examen inzake beroepsbekwaamheid, terwijl de rechters die een tijdelijk mandaat hebben vervuld en aan wie bijgevolg geen ontslag om eervolle redenen is verleend, geen recht hebben op vrijstelling van het examen inzake beroepsbekwaamheid ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De verzoeker voor de Raad van State is advocaat sinds 1956 en werd bij koninklijk besluit van 22 september 1988 voor een termijn van zes maanden benoemd tot burgerlijk lid van de krijgsraad te velde B en tot plaatsvervangend burgerlijk lid van de krijgsraad te velde A bij de Belgische strijdkrachten in de Bondsrepubliek Duitsland. Bij koninklijk besluit van 31 januari 1989 werd die benoeming verlengd met zes maanden. Aan de opdracht kwam een einde op 4 december 1989.

Op 22 juli 1994 stelde de verzoeker zich kandidaat voor de benoeming tot rechter in de politierechtbank, waarbij hem op 29 september 1994 namens de Minister van Justitie werd meegedeeld dat zijn kandidatuur niet in aanmerking kwam omdat de verzoeker niet voldeed aan de vereisten gesteld in artikel 187 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals ingevoerd bij de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten. De verzoeker betwist die beslissing voor de Raad van State.

Vervolgens werden bij koninklijke besluiten van 24 november 1994 en 2 december 1994 respectievelijk R. Sierens en P. Vandorpe tot rechter in de Politierechtbank te Brugge benoemd. Ook tegen die besluiten stelde de verzoeker een annulatieberoep bij de Raad van State in.

Bij tussenarrest van 8 juni 1998 stelt de Raad van State aan het Hof een eerste prejudiciële vraag betreffende artikel 21, § 1, tweede lid, van de voormelde wet van 18 juli 1991 gewijzigd bij de wet van 6 augustus 1993 en de wet van 1 december 1994, waarop het Hof in zijn arrest van 15 juli 1999 antwoordt dat die bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt doordat ze de plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 en aan wie wegens onverenigbaarheid ontslag om eervolle redenen is verleend, vrijstelt van het examen inzake beroepsbekwaamheid, terwijl de plaatsvervangende burgerlijke leden van de krijgsraad te velde die een tijdelijk mandaat hebben vervuld en aan wie bijgevolg geen ontslag om eervolle redenen is verleend, geen recht hebben op vrijstelling van het examen inzake beroepsbekwaamheid.

De verzoeker is evenwel van mening dat artikel 21, § 1, van de voormelde wet van 18 juli 1991 toch een discriminatie inhoudt, doordat die bepaling de vastbenoemde en plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet en aan wie wegens onverenigbaarheid ontslag om eervolle redenen is verleend, vrijstelt van het examen inzake beroepsbekwaamheid, terwijl de effectieve burgerlijke leden van de krijgsraad te velde, die,

zoals de verzoeker, vastbenoemde rechters met een tijdelijke opdracht zijn en aan wie bijgevolg geen ontslag om eervolle redenen is verleend, geen recht hebben op vrijstelling van het examen inzake beroepsbekwaamheid.

Bij tussenarrest van 11 september 2000 beslist de Raad van State de bovenvermelde vraag te stellen.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 9 oktober 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 27 november 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 5 december 2000.

Memories zijn ingediend door :

- W. Weyts, wonende te 8000 Brugge, Waalsestraat 34, bij op 8 januari 2001 ter post aangetekende brief;
- R. Sierens, wonende te 8000 Brugge, Garenmarkt 22-24, bij op 8 januari 2001 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 12 januari 2001 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 9 februari 2001 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- W. Weyts, bij op 6 maart 2001 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 13 maart 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 29 maart 2001 en 26 september 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 9 oktober 2001 en 9 april 2002.

Bij beschikking van 22 mei 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter J.-P. Snappe.

Bij beschikking van 30 mei 2001 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 20 juni 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 31 mei 2001 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 20 juni 2001 :

- zijn verschenen :
- . Mr. F. Judo *loco* Mr. D. Lindemans, advocaten bij de balie te Brussel, voor W. Weyts;
- . Mr. A. Lust, advocaat bij de balie te Brugge, voor R. Sierens;

- . Mr. W. Timmermans *loco* Mr. P. Peeters, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en L. François verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van W. Weyts

A.1.1. De verzoeker voor de Raad van State, W. Weyts, analyseert het arrest nr. 83/99 van het Hof van 15 juli 1999, meer bepaald de drie criteria op basis waarvan het Hof oordeelde dat er een objectief verschil bestaat tussen de plaatsvervangende burgerlijke leden van de krijgsraad te velde en de gewone plaatsvervangende rechters.

Hij meent dat het criterium van de duur van de benoeming niet kan dienen ter rechtvaardiging van het evenredig karakter van het door de wet gemaakte onderscheid vermits dat gegeven de essentie van het onderscheid uitmaakt. Overeenkomstig de artikelen 133 en 152 van de wet van 15 juni 1899 houdende eerste en tweede titel van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger (hierna : Mil. Sv.) worden magistraten bij het militair gerecht gelijkgesteld met die in de rechtbanken van eerste aanleg, zodat een eventueel onderscheid beperkend moet worden geïnterpreteerd. Volgens hem kan het niet de bedoeling van de wetgever zijn geweest een ongelijke behandeling te scheppen tussen burgers en militairen in het moederland, enerzijds, en militairen en burgers die onder het statuut van het Belgisch leger in de Bondsrepubliek Duitsland verbleven.

Wat het criterium van de inhoud van de rechtsprekende functie betreft, merkt de verzoeker op dat deze niet beperkt blijft tot het specifieke contentieux dat te maken heeft met het optreden van het leger in oorlogstijd, zoals het Hof leek te suggereren, maar tevens betrekking heeft op alle strafrechtelijke procedures inzake militairen en burgers die optraden onder eenzelfde statuut als de militairen van de Belgische strijdkrachten in Duitsland. Hij besluit dat, vermits aldus de taak van een effectief burgerlijk lid van de krijgsraad te velde zonder meer te vergelijken valt met de taak van een effectief politierechter in normale omstandigheden, het voormelde criterium evenmin dienstig kan zijn om te besluiten tot het gerechtvaardigd karakter van het betwiste onderscheid.

De verzoeker besluit dat om de bovenvermelde redenen het betwiste onderscheid strijdig is met het gelijkheidsbeginsel.

A.1.2. Vervolgens verwijst de verzoeker voor de Raad van State naar het arrest nr. 53/94 van Hof van 29 juni 1994 waarvan hij de overwegingen B.6 en B.7 citeert. Hij is van mening dat de onderscheiden behandeling van, enerzijds, plaatsvervangende rechters die om reden van onverenigbaarheid hun ambt als plaatsvervangend rechter hebben moeten verlaten en, anderzijds, plaatsvervangende en effectieve rechters die om wettelijke redenen slechts voor een bepaalde, doch verlengbare termijn zijn benoemd, kennelijk onredelijk is. Volgens hem is het aldus mogelijk dat voormalige effectieve rechters die een langere ervaring hebben dan bepaalde plaatsvervangende rechters niet in aanmerking komen voor de toepassing van de overgangsbepaling van de wet van 18 juli 1991, terwijl plaatsvervangende rechters met een kortere ervaring hiervan wel gebruik kunnen maken. Het enig objectief criterium voor dat onderscheid, zijnde het verschil in de minimale leeftijd van benoeming, kan naar zijn mening de redelijkheid- en evenredigheidstoets niet doorstaan.

Standpunt van de Ministerraad

A.2.1. Ook de Ministerraad maakt een analyse van het arrest nr. 83/99 van 15 juli 1999 en stelt dat de overwegingen die het Hof in dat arrest heeft aanvaard ten aanzien van de plaatsvervangende burgerlijke leden van de krijgsraad te velde *mutatis mutandis* van toepassing zijn op de categorie van personen die een tijdelijk mandaat van rechter effectief hebben uitgeoefend en aan wie geen ontslag om eervolle redenen werd verleend.

Volgens de Ministerraad bestaat er tussen de burgerlijke leden van de krijgsraad te velde en de gewone rechters, ongeacht of die effectief dan wel plaatsvervangend zijn, een objectief onderscheid dat gebaseerd is op drie elementen.

Ten eerste wijst de Ministerraad op de onderscheiden benoemingsvoorwaarden die overeenkomstig artikel 62, § 3, van het Mil. Sv. minder streng zijn voor de burgerlijke leden van de krijgsraad te velde dan die welke vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 golden voor de gewone rechters. Terwijl de eerste categorie benoemd wordt onder de beroepsmagistraten der gerechten van het moederland of van Afrika of onder de doctors of licentiaten in de rechten van ten volle vijftwintig jaar, gold voor de tweede categorie de voorwaarde dat de betrokkenen het diploma van doctor of licentiaat in de rechten bezitten en dat ze overeenkomstig de artikelen 187, 188, 191 en 192 van het Gerechtelijk Wetboek ten volle dertig jaar oud zijn en gedurende ten minste vijf jaar in België werkzaam zijn geweest in de in die bepalingen opgesomde mandaten. Ten tweede is de duur van de benoeming verschillend : terwijl de burgerlijke leden van de krijgsraad te velde benoemd worden voor een periode van zes maanden die kan worden verlengd, worden de gewone rechters, zowel de effectieve als de plaatsvervangende, voor het leven benoemd. Het eervol ontslag wegens onverenigbaarheid is een uitzondering op de benoeming voor het leven. Ten derde wijst de Ministerraad erop dat de krijgsraad te velde benoemd is voor een specifiek contentieux, wat tot gevolg heeft dat de juridische ervaring van zijn leden van een andere aard is dan die van gewone rechters.

De Ministerraad besluit dat het onderscheid tussen beide categorieën van personen redelijk verantwoord is daar niet kan worden ingezien hoe de wetgever de vrijstelling van het examen inzake beroepsbekwaamheid zou hebben willen toekennen aan personen die voor een zeer korte periode en op basis van minimale benoemingsvoorwaarden een rechterlijk ambt hebben uitgeoefend dat beperkt was tot een zeer specifiek contentieux. De Ministerraad is van oordeel dat de gevolgen van dat onderscheid evenmin onevenredig zijn met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen vermits de betrokken burgerlijke leden van de krijgsraad te velde het examen inzake beroepsbekwaamheid kunnen afleggen zodat de toegang tot de magistratuur hen geenszins wordt ontzegd.

A.2.1. In de memorie van antwoord beklemtoont de Ministerraad dat de wetgever vermocht oog te hebben voor de korte duur van de benoeming (zijnde zes maanden, *in casu* verlengd met zes maanden), die intrinsiek van tijdelijke aard is en waaruit een veeleer beperkte ervaring in de rechtsprekende functie volgt.

Tevens wijst de Ministerraad op de samenstelling van de krijgsraad te velde zoals bepaald in artikel 62 van het Mil. Sv., waarvan alleen mag worden afgeweken wanneer een plaats ingesloten is of wanneer zij verkeert in staat van beleg of indien een gedeelte van het leger is afgescheiden door de vijand of door overmacht (artikelen 68 en 69 van het Mil. Sv.). De Ministerraad leidt uit die bepalingen af dat het burgerlijk lid van de krijgsraad te velde nooit alleen zitting neemt en evenmin zitting kan nemen als voorzitter, in tegenstelling tot plaatsvervangende rechters, die doorgaans wel tot die taken zijn gehouden. Bijgevolg kunnen de burgerlijke leden van de krijgsraad geen ervaring opdoen met een aantal taken en verantwoordelijkheden die eigen zijn aan de rechtsprekende functie, zoals het organiseren en het leiden van zittingen, de samenwerking met de griffie, het alleen opstellen van vonnissen, enz.

Memorie van de R. Sierens

A.3.1. De tussenkomende partij, R. Sierens, leidt allereerst uit de considerans 3.3 van het arrest van de Raad van State en uit de formulering van de prejudiciële vraag af dat zij enkel betrekking heeft op de effectieve burgerlijke leden van de krijgsraad te velde, ofschoon de vraag in meer algemene termen is gesteld.

Volgens de tussenkomende partij rijst de vraag of een burgerlijk lid van de krijgsraad te velde dat niet is benoemd « onder de beroepsmagistraten der gerechten van het moederland of van Afrika » maar wel « onder de doctors in de rechten van ten volle 25 jaar » (artikel 62, § 3, van het Mil. Sv.) wel een « rechter » mag worden genoemd, vermits uit de combinatie van de artikelen 152 en 157 van de Grondwet voortvloeit dat die term is

voorbehouden aan de magistraten die voor het leven zijn benoemd, terwijl de magistraten met een tijdelijke bediening als « leden van de rechtbank » moeten worden beschouwd. De tussenkomen partij wijst erop dat enkel rechters na hun ontslag tot de rechterlijke orde blijven behoren en hun ambt bekleden, ook al oefenen zij het niet meer uit, terwijl van tijdelijke ambtsdragers niet alleen de uitoefening van het ambt maar ook de ambtsbekleding wegvalt. Evenmin genieten zij enig voorrecht van rechtsmacht.

De tussenkomen partij is van mening dat de prejudiciële vraag aldus wordt beperkt tot het burgerlijk lid van de krijgsraad te velde dat geen werkend rechter is in een Belgisch of Afrikaans gerecht, maar benoemd is onder de doctors in de rechten die 25 jaar oud zijn.

A.3.2. Ten gronde stelt de tussenkomen partij dat het voorliggende verschil in behandeling gerechtvaardigd is om dezelfde redenen als aangegeven in het arrest nr. 83/99. Hij voegt eraan toe dat het burgerlijk lid van de krijgsraad te velde nooit kan worden opgeroepen om als *unus iudex* zitting te nemen en dat hij evenmin ooit de functie van voorzitter van de krijgsraad kan waarnemen. Burgerlijke leden van de krijgsraad te velde worden naar zijn mening evenmin als onmisbare juridische adviseurs beschouwd, vermits krijgsraden te velde naar omstandigheden ook zitting mogen houden zonder burgerlijk lid (artikel 62, § 4, van het Mil. Sv.).

Hij besluit dat die bestaande objectieve verschillen rechtvaardigen dat de wetgever het overgangsstelsel van de wet van 18 juli 1991 niet heeft uitgebreid tot de effectieve burgerlijke leden van de krijgsraad te velde.

Memorie van antwoord van W. Weyts

A.4.1. Volgens de verzoeker voor de Raad van State beoogt de tussenkomen partij een herformulering of een herinterpretatie van de prejudiciële vraag. In het arrest nr. 83/99 heeft het Hof volgens de verzoeker evenwel gesteld dat een dergelijke herformulering niet aan de orde kan zijn in het kader van de procedure van een prejudiciële vraag.

A.4.2. De verzoeker stelt dat het Hof in het arrest nr. 115/99 van het Hof heeft aanvaard dat artikel 157 van de Grondwet de wetgever de mogelijkheid biedt inzake militaire rechtbanken een onderscheiden behandeling door te voeren, onder meer inzake de duur van het mandaat, zij het met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zodat de argumenten van de tussenkomen partij niet pertinent zijn.

A.4.3. Volgens de verzoeker missen de argumenten van de Ministerraad en van de tussenkomen partij hun doel daar zij het belang van de duur van de benoeming beklemtonen, terwijl dat de essentie van het onderscheid zelf is tussen de in geding zijnde onderscheiden categorieën. Dat objectieve karakter van het onderscheid verklaart evenwel niet waarom het onderscheid evenredig zou zijn.

Hetzelfde geldt volgens de verzoeker ten aanzien van de argumentatie betreffende de inhoud van de rechtsprekende functie van de burgerlijke rechters van de krijgsraad te velde, die volgens de verzoeker vergelijkbaar is met de functie van een politierechter, hetgeen door de andere partijen niet wordt weerlegd.

De verzoeker is tevens de mening toegedaan dat, gelet op de bewoordingen van artikel 62, § 1, van het Mil. Sv., volgens welke de krijgsraad « zoveel mogelijk » is samengesteld uit de personen die het opsomt, een burgerlijk lid van de krijgsraad te velde wel kan optreden als alleenrechtsprekend rechter.

Het verschil in benoemingsvoorwaarden volstaat volgens de verzoeker niet om het betwiste onderscheid te verantwoorden, temeer daar het verschil in leeftijdsgrens gemakkelijk te verantwoorden valt door de feitelijke situatie van een leger te velde, waarin de gemiddelde leeftijd lager is dan in de gewone samenleving.

A.4.4. Ten slotte wijst de verzoeker erop dat de houding van de Belgische Staat ten aanzien van zijn persoon dubbelzinnig is daar hij, op basis van zijn positie als gewezen magistraat, wel werd aangesteld als plaatsvervangend voorzitter in de derde Nederlandstalige kamer van de Regularisatiecommissie, hetgeen in overeenstemming is met het feit dat, overeenkomstig artikel 133 van het Mil. Sv., de magistraten in de krijgsrechtbanken hetzelfde statuut hebben als magistraten van de rechtbank van eerste aanleg.

- B -

B.1. Uit de feiten van de zaak en de motivering van het verwijzingsarrest blijkt dat de vraag noopt tot vergelijking van een categorie van rechters, benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991, die een tijdelijk mandaat hebben uitgeoefend en aan wie geen ontslag om eervolle redenen wegens onverenigbaarheid werd verleend, namelijk de effectieve burgerlijke leden van de krijgsraad te velde, met twee andere categorieën van rechters, namelijk de werkende rechters en plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 en aan wie ontslag om eervolle redenen wegens onverenigbaarheid is verleend.

B.2.1. Blijkens de parlementaire voorbereiding beoogt de wet van 18 juli 1991 « de toegang tot de magistratuur objectief te laten verlopen en de opleiding van magistraten te verbeteren » (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990, nr. 974-2, p. 5).

De wet voorziet daartoe in twee toegangswegen tot de magistratuur : de eerste staat open voor diegenen die zich vanaf het begin aangetrokken voelen tot een carrière in de magistratuur; zij kunnen deelnemen aan een vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage, na afloop waarvan zij tot magistraat kunnen worden benoemd (*Parl. St.*, Kamer, 1990-1991, nr. 1565/10, p. 19).

De tweede toegangsweg staat open voor kandidaten met specifieke beroepservaring die dienen te slagen voor een niet-vergelijkend examen inzake de beroepsbekwaamheid (*ibid.*, p. 20).

B.2.2. De wet van 18 juli 1991 voorziet tevens in een overgangsregeling die oorspronkelijk luidde :

« Art. 21. § 1. De magistraten in dienst op de dag van de inwerkingtreding van de bepalingen van de onderhavige wet, zijn geacht de gerechtelijke stage bepaald in artikel 259*quater* van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 20 van onderhavige wet, te hebben vervuld, en zijn geacht in het examen inzake beroepsbekwaamheid, zoals bepaald in artikel 259*bis* van hetzelfde Wetboek, geslaagd te zijn. »

Bij de wet van 6 augustus 1993 werd die bepaling aangevuld met het volgende lid :

« De plaatsvervangende rechters en de plaatsvervangende rechters die vóór de inwerkingtreding van deze wet om eervolle redenen ontslag hebben gekregen, worden geacht geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid bedoeld in artikel 259*bis* van het Gerechtelijk Wetboek. »

Bij het arrest nr. 53/94 van het Hof van 29 juni 1994 (*Belgisch Staatsblad*, 9 juli 1994) werd artikel 21, § 1, van de wet van 18 juli 1991, zoals gewijzigd bij de wet van 6 augustus 1993, vernietigd in zoverre die bepaling betrekking had op de na de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 benoemde plaatsvervangende rechters.

Artikel 21, § 1, eerste en tweede lid, werd vervangen bij de wet van 1 december 1994 en luidt :

« Art. 21. § 1. De magistraten in dienst op de dag van de inwerkingtreding van de bepalingen van deze wet en de magistraten benoemd vóór de inwerkingtreding van deze wet maar aan wie wegens onverenigbaarheid ontslag om eervolle redenen is verleend, worden geacht de gerechtelijke stage bepaald in artikel 259*quater* van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij artikel 20 van deze wet, te hebben vervuld en worden geacht geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid, bedoeld in artikel 259*bis* van hetzelfde Wetboek.

De plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van deze wet en de plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van deze wet maar aan wie wegens onverenigbaarheid ontslag om eervolle redenen is verleend, worden geacht geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid, bedoeld in artikel 259*bis* van hetzelfde Wetboek. »

Uit het bovenstaande blijkt dat de wet van 1 december 1994 niet de situatie heeft gewijzigd van de werkende rechters en plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991, noch van de plaatsvervangende rechters benoemd vóór dezelfde datum en aan wie ontslag om eervolle redenen wegens onverenigbaarheid is verleend.

Wel heeft de wet van 1 december 1994 het wettelijk vermoeden geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid verruimd tot de werkende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 aan wie ontslag om eervolle redenen wegens onverenigbaarheid is verleend (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1168-1, p. 3).

B.2.3. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever rekening heeft willen houden met de situatie van diegenen die, vanwege een onverenigbaarheid, hun ambt als rechter, werkend dan wel plaatsvervangend, hebben moeten opgeven.

Aldus heeft hij de situatie willen regelen van de werkende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 en die om eervolle redenen wegens onverenigbaarheid ontslag hebben gekregen, door ze op dezelfde manier te behandelen als de andere werkende rechters benoemd vóór diezelfde datum, daar hij van oordeel was dat het niet logisch is dat rechters die eervol ontslag kregen opnieuw het examen zouden moeten afleggen om hun oude functie weer op te nemen (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1168-1, pp. 3 en 4).

Ook ten aanzien van de plaatsvervangende rechters benoemd vóór de datum van inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 heeft hij de situatie willen verduidelijken en heeft hij « de stelling die het Arbitragehof heeft ingenomen in zijn arrest nr. 53/94 van 29 juni 1994 » willen bevestigen (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1168/2, p. 8).

In dat arrest stelde het Hof dat het verantwoord is diegenen van het examen vrij te stellen die als plaatsvervangend rechter in functie waren op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991, daar de aanwervingsvoorwaarden op dat moment dezelfde waren als die voor werkende rechters en vermits laatstgenoemden, indien ze in dienst waren op de dag van de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991, werden geacht geslaagd te zijn voor het bekwaamheidsexamen. Het Hof oordeelde het evenmin discriminerend de plaatsvervangende rechters aan wie vóór de inwerkingtreding van de wet eervol ontslag was verleend, van het examen vrij te stellen.

B.3.1. Tussen burgerlijke leden van de krijgsraad te velde, enerzijds, en de werkende rechters en de plaatsvervangende rechters, anderzijds, bestaat in verscheidene opzichten een objectief verschil.

B.3.2. Op grond van artikel 62, § 3, van de wet van 15 juni 1899 houdende eerste en tweede titel van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger worden burgerlijke leden van de krijgsraad te velde benoemd onder de beroepsmagistraten der gerechten van het moederland of van Afrika of onder de doctors of licentiaten in de rechten van ten volle

vijftwintig jaar. De benoemingsvoorwaarden voor laatstgenoemden waren aldus minder streng dan de benoemingsvoorwaarden die vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991 golden voor de werkende of plaatsvervangende rechters. Voor beiden gold immers dat zij niet alleen het diploma van doctor in de rechten moesten hebben verworven, maar bovendien moesten zij op grond van de artikelen 187, 188, 191 en 192 van het Gerechtelijk Wetboek, ten volle dertig jaar oud zijn en gedurende ten minste vijf jaar in België werkzaam zijn geweest in de in die bepalingen vermelde ambten.

Daarenboven volgt uit artikel 62, § 1 en § 4, van de wet van 15 juni 1899 houdende eerste en tweede titel van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger dat het burgerlijk lid van de krijgsraad niet als voorzitter kan optreden en dat de krijgsraad te velde in uitzonderlijke omstandigheden rechtsgeldig kan worden samengesteld zonder dat de aanwezigheid van een burgerlijk lid van de krijgsraad vereist is.

B.3.3. Een ander onderscheid tussen de burgerlijke leden van de krijgsraad te velde en de werkende en plaatsvervangende rechters betreft de duur van de benoeming. Diegenen uit de eerste categorie worden benoemd voor een periode van zes maanden, die kan worden verlengd. Die van de tweede categorie daarentegen zijn, overeenkomstig artikel 152 van de Grondwet, benoemd voor het leven.

B.4. Rekening houdend met de doelstellingen van de wetgever en met het feit dat de voormalige burgerlijke leden van de krijgsraad te velde kunnen deelnemen aan het examen inzake beroepsbekwaamheid, is het niet kennelijk onredelijk dat de in het geding zijnde overgangsmaatregel niet werd uitgebreid tot de burgerlijke leden van de krijgsraad te velde, zoals dat is gebeurd voor de werkende rechters.

B.5. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 21, § 1, eerste en tweede lid, van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten, gewijzigd bij de wet van 6 augustus 1993 en de wet van 1 december 1994, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat dit artikel geen vrijstelling van het examen inzake beroepsbekwaamheid verleent aan de effectieve burgerlijke leden van de krijgsraad te velde die een tijdelijk mandaat hebben vervuld en aan wie bijgevolg geen ontslag om eervolle redenen is verleend.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 23 januari 2002.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

H. Boel